

Любен Каравелов

Гаргата никога не става
гълъб

Нашият атински дописник ни разказваше, че еладските гърци не приличат на своите собствени братия фанариоти, че тия не са противни да добие българският народ своята независимост и че са готови да ни помагат в сичките наши предприятия. Ние се приготвявахме да повярваме на г. Аргиропуло (нашият дописник) и мислихме вече да поблагодариме нашите православни братия, но получихме някои из атинските вестници и узнахме, че гаргата никога не става гълъб.

Чудно нещо е човекът! Ние от детинството си още се бяхме уверили, че е по-лесно слънцето да изгрее от запад, нежели гъркът да стане справедлив и безпристрастен човек, но г. Аргиропуло насмалко щеше да унищожи многогодишните ни опити! Гръцките (атинските) вестници протестират против патриархът и разказват му, че тия не приемат никакви спогодения с българите и ако той (патриархът) не изпълни тяхната воля, то сичкият елински свят и сичките православни християни(?) ще да го считат за неприятел на елинизмът и за противник на православната черква.

Ако да бяха говорили сичкото това фанариотските вестници, то ние щяхме само да им ръкоплещиме, както обикновено ръкоплещят на комедиашите и на гъзбаеджиите; но когато елинските (атинските) достоуважаеми вестници ни разказват подобни глупости, то към тях ние трябва да бъдем по-строги. Ученият свят си е съставил вече убеждение, че и цял един народ е като и един частен човек, т.е. секи един народ се възрождава, живее, расте, става мъжествен, мъдър и енергичен и най-последно остарява и умира, за да се възроди пак.

Ние смело можеме да кажем, че гръцкият народ е някакво си изключение из общото правило. Да докажеме. Преди две хиляди години елинският народ беше пръв народ на светът; но тоя народ падна изведнъж и днес се намира в такова също положение, в каквото се намираше и преди 1999 години.

Между китайците и гърците съществува голямо сходство: китаецът извлича сичките свои мъдрости из книгите на Буда и не ще и да знае за съвременните науки и за съвременното човеческо развитие, а гърците смучат Демостена и Сократа като пиявици и малко обръщат внимание на негръцките истини; китайците мислят, че само тия са умни, разумни и образовани и сичко, щото не е китайско, то е варварско и дяволско; агърците са уверени, че който не е грък, той не е човек; китайците не пушат ни един европеец в земята си, защото се боят да ги не оскверни, а гърците се боят даже да чуят славянска реч, защото се страхуват да не станат варвари. Единственото различие, което съществува между тия

два народа, е това, че едните не земат в ръка европейско злато, а другите са готови да продадат за него и вярата си, и народността си. И така, гърците са изключение от общото правило и ако здравомислящият човек разгледа по-внимателно тяхното днешно положение, то той трябва да се увери, че тоя народ е само за лудницата.

Сичкият свят върви напред, секи следи за съвременната наука, секи иска по-ново и по-добро; а гърците отиват по гробищата и търсят старите друпели на Диогена и на Ксенофонта, от които съвременното човечество няма никаква полза. Умните люде търсят за своето умствено развитие и напредок нови мисли, нови идеи, ново образование и нови понятия; а гърците ни се хвалят с г. Геродота и стараят се да натрупат и в нашите глави сичките негови басни, заедно с техните схоластически изречения.

Но да оставиме достойните елини да закопават и да изкопават мъртвите, и да поговориме за себе си. Еладските гърци въстават против патриархът и запрещават му да вляза с българският народ в никакво споразумение и в никакви договори! Сичкото това ни напоминава приказницата за оногова, който хванал един хайдутин или когото хванал един хайдутин. – Тато-о-о! Аз хванах хайдутин. „Доведи го, синко!“ – Не ще да дойде. „А ти го пусни.“ – Аз го пушам, ала той ме не пуша.

А ако патриархът дръзне да стъпи в какви и да е споразумения и спогоджения с българите, то сичкият елински народ и сичките православни християни ще да се откажат от него и ще да го считат за неприятел на елинизмът и за противник на православието! Послушайте, почтени филоелини! Кому вие продавате тия краставици? Не мислите ли вие, че българите ще да се уплашат от вашите протести и ще да се хвърлят пак в патриаршеските обятия? Или вие искате с тия ваши хитрости да накарате българите да се спогодят с негово високопреосвещенство и да земат само това, щото им той подаде като на просеци? Най-последно, мислите ли вие, де българите са дотолкова прости, щото щат да се смласят да пожертвуват няколко милиона свои братия за вашата любов? Късно сте се земали за ум.

Българите никога вече няма да бъдат това, щото са били до днес, и вашите многогодишни трудове отидоха на вятърът. „Ние ще да кажем на патриархът да не дава на българите нищо, а той ще да им даде нещо и работата ще да се свърши пак за наша полза“, мислят гърците; а българите в това също време говорят: „Обещавай ти щото щещ, говори ти щото щещ, прави ти щото щещ; а ние ще да изпълниме дълговечното свое желание и ще да добием независима йерархия и самостоятелен

живот.“

И така, гърците продължават да раздражават българският народ, а от тоя само народ зависи тяхното съществуване! Кой е крив? От нашата страна ние съветоваме по-благоразумните гърци (ако ги има) да тръгнат по друг път, защото в противен случай тия ще да доведат народът ни до отчаяние, и ако той до днес е само гонил фанариотите, то утре или вдругиден ще захване и да ги убива. Подобно убеждение е захванало вече да се появява между народът (и то между македонските българи, които гърците имат вече в джебът си); а това ще бъде твърде печално явление за гърците. „Когато не умееш да бъдеш кум и да носиш бъклица, то иди да миеш съдовете“, ще да кажеме ние.

Свобода, г. II, бр. 27, 17 декември 1871

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Христо Ценов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7374>]